Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei-Sruogienei, 1931 vasara, iš Būgių – į Kauną

Mielas Vandukai

Mielas Vandukai,

Siunčiu tau – atskiru siuntiniu – „generalinę repeticiją“ [1] – juodąją [2], – jei turėsi atliekamo laiko ir noro – paskaityk – pabrauk, kas tau atrodo negera – taisytina. Ypač – kur reikia ir galima, sutrumpinti – gal dar gerokai reikės. Nuobodu tau bus skaityti – na, jei nenorėsi, neskaityk. Tik aš dabar jau pabaigiau, kas Būgiuose paskirta – uždariau į stalčių. Vėl baisiai pavargau. Ir nemiegojau, ir nevalgiau. Galva kaip puodas – ir skauda [3]. Dabar 12 val. vakaro (pirmadienis) – ir aš jau tuoj eisiu gult. Rytoj, antradienį, Klima [4] eina pėsčia į Viekšnius, tai tik pora žodžių.

Rugių šiemet – vos 1/4 dalis, kas buvo pernai, 3 1/2 grūdo. Kviečiai geriau byra. Čia lietaus nėr taip daug. O iškultų kviečių 30 pūdų jau pardavė Aizikui. Rytoj aš juos arpavosiu, – be darbo aš jau negaliu daugiau sėdėti – eisiu iš galvos, o nuo popierių noriu kiek atsiilsėti.

Daliukas [5] – tvarkoj, tik maža valgo. Dabar vėl 3 dienos aš su ja nebuvau, tai jau sunkiau susikalbėti, – ir kaprizai, ir nemandagumas… Bet rytoj – aš jau būsiu su ja. Sunku be tavęs man ją tinkamai prižiūrėti.

Labanaktis, Vanduk. Labanaktis.

Man labai galva skauda –

Tavo Bol

Parašyk tikrai, kurią dieną atvažiuoti, kad Tau būtų patogiau.

Pirmadienis [1r] // [1v] //

KOMENTARAI

[1] „Greičiausiai Balys čia rašo apie baigtą rašyti „Milžino paunksmės“ juodraštį. Atskiras dalis jau buvau skaičius. Kartą nepamirštamas įspūdis buvo, kai per pokaitį Balys mane pakvietė pasiklausyti Jogailos monologo. Skaitė rugiuose saulėtą dieną – aš buvau visai apsvaigusi… tokį man didelį įspūdį padarė“ (Vandos Sruogienės pastaba).

[2] Ankstyvąjį prozinį dramos variantą, kuris atspindi kūrybinius ieškojimus, žr. Balys Sruoga, Milžino paunksmė, in: *VUB RKRS, f. 1, b. D1201a*. „Galimas daiktas, tai tik kūrinio apmatai, įvykių ir dialogo schema, kuriai pats rašytojas neteikė didesnės reikšmės“ (Algis Samulionis, *Balys Sruoga*, Vilnius: Lietuvos TSR mokslų akademija, Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, Vaga, 1986, p. 287). Dramos tekstas nemažai taisytas, kol įgavo poetinę formą: „Rašymas buvo labai įtemptas, tačiau rugpjūčio viduryje B. Sruoga jau turėjo visą dramos tekstą ir, savaitę praleidęs Palangoje, vėl tęsė darbą Būgiuose: taisė, perdirbinėjo, šlifavo“ (Idem, in: *Ibid*., p. 252).

[3] Balio Sruogos savijauta Vandai Sruogienei kėlė nerimą:
„Baliuk mylimas, Tu!
Rūpi man Tavo sveikata, Tavo savijauta! Ir nieko nežinau – tas blogiausia!
[…]
O man joks pavojus negresia! Nebūk vaikiškas! […] Tu, Tu, mano didelis vaike!
Laukiu Tavęs, laukiu Jūsų abiejų, pagrindinai tvarkau [namus], net galva įsiskaudėjo ir niekur niekas netraukia!
Bijau, kad Dalė negautų gripo, na, bet ką čia jau padarysi!
Kad tik greičiau grįžtumėt, manau, kad tos kelios dienos Jum ten labai ilgos!
Kaip laukiu ir myliu, pamatysi, kai grįši.
Tavo, Tavo, Tavo
VanS.

Visus pabučiuok, o Daliuką dar ir dar. Jau vaikai kieme klausinėja, „kada Dalė grįš“ – tokiu tonu, lyg savo karalienės lauktų.
Bučiuoju stipriai, stipriai.
Tavo VanS“ (Vandos Sruogienės laiškas Baliui Sruogai, iš Kauno – į Būgius, [1931 m. vasara], in: *LLTI BR*, f. 53, b. 859, ap. 3, nr. 7, l. 1r, 2r–v).

[4] Klementina Kopystinskaitė, Kazimiero Daugirdo pagalbininkė Būgiuose.

[5] Dalia Sruogaitė, Balio Sruogos ir Vandos Daugirdaitės-Sruogienės dukra, šešerių metų mergaitė.